UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Idea Theologiæ Sacramentalis

Petrus <a Sancto Josepho>

Coloniæ, 1648

V. De administratione, & susceptione Sacramentorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42272

Visual Library

Hinc, si quis inter celebrandum proferat particulam, hoc, sine intentione consecrandi, & statim mutata intentione addat, est enim corpus meum, sacramentum non perficiet.

Ratio posterioris partis est, quia sicut omissio verbi accidentalis non destruit formam, aut debitum illius sensum, ita nec illius prolatio, sine debita, aut cum contraria intentione, sacramentum irritare potest. Hinc, qui in consecratione proferendo particulam, enim, non haberet debitam intentionem, sacramentum perficeret, modo in aliorum prolatione haberet intentionem consecrandi.

Nota, quando sacramentum nullum fuit defectu intentionis ministri, illius effectum à Deo non suppleri. Nam in primis character nunquam imprimitur, nisi per sacramentum; cujus indicium est, quia si constaret ministrum non habuisse intentionem baptizandi, iterandus esset baptismus. Deinde etsi adulto cum debita dispositione accedenti ad sacramentum conferatur gratia, ex opere operantis, si tamen sacramentum non valeat, ille non accipit illos gradus gratiæ qui dantur ex vi sacramenti, seu ex opere operato. Imò Deus gratiam non tribuit parvulo, si minister non intendit eum baptizare. Licet enim hoc durum videatur, non tamen injustum, cùm Deus ex se parvulorum saluti sufficienter provideat, neque ministrorum malitiam impedire teneatur.

CAPUT V.

De administratione, & susceptione Sacramentorum.

RESOLUTIO I. *Sacramentum administrare in statu peccati mortalis, est peccatum mortale.*] Ita sumitur ex variis decretis summorum Pontificum. *Ratio est*, quia magna est irreverentia quod quis indignè personam Christi gerat, illius merita &

sanguinem dispensęt, & actionem sacram usurpet, quæ ad hominum sanctificationem specialiter à Deo est instituta. Ista autem omnia præstat, qui in statu peccati mortalis sacramenta administrat: quare dubitari non potest, quin ille per se loquendo, graviter peccet.

Quo loco observandum 1. Prædictam assertionem ex multorum sententia, restringi ad eos qui sacramenta conficiunt ex officio, seu qui per specialem consecrationem ad hoc sunt deputati: non autem extendi ad illos, qui non ex officio, sed ex mera necessitate sacramentum aliquod administrant. Ratio tamen allata sufficienter videtur concludere de omnibus, sacramenta in statu peccati mortalis ministrantibus; cùm suppositâ sacramentorum institutione, oriatur ex jure ipso naturæ, gravis obligatio ad ea sanctè & reverenter tractanda. Quanquam vix negari potest, quin cæteris paribus, ii gravius peccent, qui ex officio sacramenta administrant cum indebita dispositione, quàm alii.

Observandum 2. Eos qui sibi sunt conscii peccati mortalis, aliquando excusari à novo peccato sacramenta administrando; nempe quando urget necessitas ministrandi sacramentum, verbi causa, baptismū parvulo morienti, & aliunde minister aut non cogitat de suo statu, aut inculpabiliter ignorat obligationem ministrandi in statu gratiæ, aut propter brevitatem temporis, variasque distractiones in dicto casu occurrentes, nequit se ad perfectam contritionem excitare. Tunc enim verisimile non est homini imputari ad culpam mortalem, quòd sine debita dispositione, administret sacramentum proximo in extremis constituto; præsertim cùm sacramenta in bonum suscipientium à Deo instituta sint; ne scilicet sine remedio ad salutem necessario intereant.

Observandum 3. Prædicta à multis extendi ad sacerdotem, qui in statu peccati mortalis Eucharistiam aliàs confectam administrat; quia gravis est irreverentia,

rentia, non tantum conficere, sed etiam aliis in eo statu dispensare corpus & sanguinem Christi. Præsertim cùm sacerdos ad utrumque ritè & sanctè præstandum per consecrationem deputatus fuerit, & specialem gratiam acceperit. Addunt etiam aliqui, sacerdotem peccati mortalis reum, toties peccare mortaliter, quot sunt hostiæ consecratæ, quas separatim porrigit: quia sunt distinctæ sacramenti distributiones, quarum una non dependet ab alia, etsi consequenter fiant.

Non desunt tamen qui putant, distribuere Eucharistiam in peccato mortali, non esse per se peccatum mortale; quia ejusmodi actio non est confectio, aut pars sacramenti, sed merus contactus Eucharistiæ, illiusque applicatio ad suscipientem, tanquam activi ad patiens, quæ ex suo genere non inducit peccatum mortale.

Observandum 4. Prædictam assertionem non habere locum in Parocho, qui assistit matrimonio in peccato mortali: ille enim tunc non administrat sacramentum, sed adest tanquam testis, ut dicetur infrà: secus res se habet in ipsis contrahentibus, quia illi sunt ministri in sacramento matrimonii, adeoque si in peccato mortali versantur, peccant mortaliter, quatenus indignè illud administrant. Et sanè ratio superiùs tradita id videtur convincere: quamvis sententia quæ oppositum statuit probabilitate non careat, & in praxi sit secura. Illud autem apud omnes certum est, contrahentes in peccato mortali, peccare mortaliter, quatenus indignè sacramentum matrimonii suscipiunt, sive etiam peccent, quatenus illud sibi administrant, sive non.

Observandum 5. Resolutionem allatam non esse extendendam ad eos, qui sacramentalia exercent in peccato mortali; per ejusmodi enim actiones non dispensantur merita Christi, neque in iis efficiendis minister agit ut instrumentum Dei, animam sanctificantis, quare irreverentia non est tanta, ut per

se inducat peccatum mortale. Idemque dicendum de iis qui statu peccati exercent actus minorum, aut etiam majorum ordinum : licet enim actiones illæ sint quodammodo sacræ, non tamen sunt propriè sacramentales, cùm per eas non fiat sacramentum, adeoque non sint tanti momenti, ut eas in peccato mortali exercens peccet mortaliter. Et à fortiori idem sentiendum de eo qui concionatur, aut qui profert sententiam, aut alium corripit in statu peccati mortalis. Hæc enim & similia, etsi bona sint ex objecto, non sunt specialiter sancta & consecrata, ut actiones sacramentorum, adeoque non æqualem dispositionem, & sanctitatem in operante exigunt. Per accidens tamen interdum contingere potest, ut prædicta exercentes graviter peccent, nempe ratione contemptus, aut scandali.

RESOLUTIO II. *Non eadem dispositio necessaria est in eo qui peccati mortalis est reus, ad legitimam administrationem omnium sacramentorum.*] PROBATUR, ut enim quis legitimè administret, verbi causa, baptismum, satis est, si eliciat actum contritionis, aut verum, aut talem invincibiliter existimatum. Neque necesse est, ut præmittat confessionem sacramentalem, cum nullum in eo casu præceptum extet confitendi peccatum mortale, sed tantum accedendi in statu gratiæ, quod per actum contritionis obtineri potest: si tamen minister esset tantum attritus, deberet confiteri peccata, eò quòd attritio non sufficit ad justificationem, nisi cum sacramento conjuncta sit.

At verò sacerdos celebraturus, etsi contritus sit de peccato mortali cujus habet conscientiam, debet sacramentaliter confiteri, non quidem præcisè quatenus debet celebrare, & Eucharistiam conficere, ad hoc enim sufficeret contritio; sed quia in ea celebratione sumpturus est sanctissimum Eucharistiæ sacramentum, ut statutum est in Concil. Trident. *sess. 13. cap. 7.* juxtà inferiùs dicenda.

Ubi nota 1. Ex aliquorum sententia, sacerdotem qui non præmissa confessione peccati mortalis, cujus habet conscientiam, celebrat, duplex ut minimũ peccatum committere, aliud omissionis, quatenus confessionem omittit, aliud commissionis, quatenus indignè Eucharistiam recipit. Alii tamen oppositum sentiunt, quia cùm in tali casu confessio non præcipiatur per se, sed tantum ratione Eucharistiæ, illius prætermissio non constituit peccatum distinctum ab indigna susceptione Eucharistiæ. Et similiter, qui sine contritione alia sacramenta in peccato mortali administrant, non committunt nisi unum peccatum mortale, quod consistit in sacrilega sacramenti administratione.

Nota 2. Antedicta non ita debere intelligi, ut nunquam liceat sacerdoti, sibi conscio peccati mortalis celebrare, nisi præmissa confessione: est enim exceptio ab hac lege, quando adest necessitas celebrandi, & non adest confessarius, qui celebraturum audire possit, ut patet ex Trident. *loco citato*. In quibus autem casibus censeatur abesse confessarius, & adesse necessitas celebrandi, explicandum erit ubi de Eucharistia.

RESOLUTIO III. *Ad valorem sacramenti necessaria est in suscipiente voluntas illud suscipiendi: non tamen gratia.* RATIO PRIORIS PARTIS petenda est maximè ab institutione Christi, quæ nobis per traditionem Ecclesiæ, & communem Theologorum consensum sufficienter declaratur. Congruentia verò est, quia cũ sacramenta instituta sint ut hominem speciali modo consecrent, & in novo statu constituant, valde congruum fuit, ut id valide non fieret sine ipsius voluntate & consensu.

Quod intellige 1. De homine qui rationis usu potitur; nam quòd attinet ad infantes, certum est eos esse capaces baptismi, & quorundam aliorum sacramentorum, etsi eorum receptioni per se consentire nequeant. Idemque dicendum de adultis, qui nunquã

ratione usi sunt: quamquam secus dicendum sit de iis, qui post usum rationis, in amentiam inciderunt; illi enim invalidè sacramentum suscipiunt, nisi alias habuerint voluntatem aliquam illud suscipiendi.

Unde colligitur hominem omnino invitum invalidè sacramentum suscipere, non tamen si tantum sit invitus secundum quid, ut contingit quando quis metu ad susceptionem sacramenti compellitur: talis enim validè sacramentum suscipit, quia absolutè vult illud suscipere, etsi non secundum quid, quatenus si metus abesset, ad illud non accederet.

Intellige 2. De sacramentis in usu consistentibus, nam quòd spectat ad Eucharistiam, cùm fiat per cōsecrationem materiæ, ea non pendet in fieri à voluntate suscipientis, sed à sola intentione consecrantis: & cum consistat in permanente, non pendet in conservari, ab intentione utentis: quare si porrigatur homini quantumvis renuenti, & invito, ille revera sacramentum suscipiet, etsi non fructum sacramenti. Alia verò sacramenta cùm consistant in usu seu applicatione ad recipiens, non possunt esse, aut fieri sine recipientis consensu; adeoque sine tali consensu rata aut valida esse non possunt.

Intellige 3. De voluntate saltem habituali, quod enim illa sufficiat in suscipiente, patet; tum quia ex jure amentes, & dormientes qui baptismum ante amentiam, vel somnum petierunt, si periculum immineat, sunt baptizandi; at illi non habent intentionem actualem, nec virtualem propriè, sed habitualē duntaxat. Tum quia etsi minister per suam intentionem aliquo modo effectivè ad sacramentum concurrat, adeoque illa debeat saltem virtualiter existere, ut per se, aut per aliquid sui in effectum influat; suscipiens tamen non se habet, ut causa agens, sed ut subjectum patiens; quare illius intentio non requiritur, nisi ut sacramenti susceptio censeatur volita; ad

quod

quod sufficit, quòd intentio actualis præterita non sit retractata, sed habitualiter remaneat.

Intellige 4. De voluntate magis, aut minus expressa juxta conditionem sacramentorum. Nam verbi causa, ad valorem pœnitentiæ, non sufficit quòd pœnitens quovis modo absolutionem voluerit, nisi etiam peccata, modo possibili confessus fuerit. Ad valorem autem Extremæ-unctionis, non requiritur voluntas tam expressa; sed sufficit implicita, qua qui piè & Catholicè vivit, censetur velle ut sibi morienti ea administrentur sacramenta, quæ morientibus tradi solent. Quare si rationis usu subitò destituatur, inungendus est, etsi expressè hoc sacramentum non petierit.

Ratio posterioris partis est, tum quia ex Conciliis, & Jure Canonico hæretici baptizati, vel ordinati juxta ritum Ecclesiæ, non sunt iterum baptizandi, vel ordinandi. Tum quia sicut improbitas ministri non impedit valorem sacramenti, ut suprà diximus, ita nec improbitas suscipientis, modo verè intendat sacramentum recipere. Excipimus tamen sacramentū Pœnitentiæ, ad cujus valorem requiritur dolor de peccatis, ut dicetur alibi.

RESOLUTIO IV. *Ut peccator per sacramentum recipiat gratiam, de peccato in quo versatur dolere debet.*] RATIO EST, quia non decet eum, qui propria voluntate à Deo per peccatum aversus est, in illius amicitiam recipi, quin dolore aliquo testetur peccatum sibi displicere. Dico propria voluntate; nam infantes, cùm aliena voluntate peccaverint, sine proprio actu per sacramentum sanctificantur.

Nota 1. Ut peccator in sacramento Pœnitentiæ gratiam acquirat, non sufficere dolorem naturalem, sed requiri supernaturalem, ut sit proportio inter dispositionem & gratiam. Non tamen opus est ut ejusmodi dolor sit vera contritio; quia cùm hæc ultimò disponat ad gratiam, sacramentum Pœnitentiæ nunquam conferret primam gratiam. Unde sequitur

veram & supernaturalem attritionem sufficere, ut etiam perspicuum est ex Concil. Trident. *sess. 14. cap. 4.*

Nota 2. Quod jam dictum est de dispositione necessaria ad sacramentum Pœnitentiæ, ob rationis paritatem, debere etiam intelligi de dispositione ad baptismum ab adulto peccatore susceptum; utrumque enim est sacramentum mortuorum, id est, ad primam gratiam & peccatorum remissionem institutum. Quòd verò spectat ad alia quinque sacramenta, quæ dicuntur vivorum, cùm ea non sint per se instituta ad remittenda peccata mortalia, nemo ad ea accedere debet, nisi gratia instructus sit. Unde sibi conscius peccati mortalis, debet conteri; & si velit sumere Eucharistiam, confessionem sacramentalem debet præmittere, ut ante dictum est.

Nota 3. Prædicta intelligi de attritione, etiam ut tali cognita. Nam cùm sacramenta Baptismi, & Pœnitentiæ sint per se instituta ad conferendam primã gratiam; potest homo ad llla accedere, cum animo consequendi ejusmodi effectum; adeoque etsi existimet dolorem quem habet de peccato, non esse contritionem, sed attritionem duntaxat.

Nota 4. Ut homo justus, per sacramentum accipiat augmentum gratiæ, non requiri dispositionem ullam actualem, distinctam ab intentione illa de qua suprà egimus. *Ratio est*, quia sacramenta conferunt gratiam, non ponentibus obicem, ex Trident. *sess. 7. can. 6.* qui autem ad ea accedit in statu gratiæ, non ponit obicem augmento gratiæ, etsi nulla dispositione actuali prædítus sit. Excipimus tamen sacramentum Pœnitentiæ; quia cùm actus quidam pœnitentis sit de essentia illius, non potest valere, aut conferre effectum ei, qui caret omni dispositione actuali. Addimus etiam, in cæteris sacramentis actualem dispositionem esse valde utilem, & nunquam prætermittendam: esto non planè sit necessaria ad augmentum gratiæ.

RESO-

RESOLUTIO IV. *Licitè possum petere sacramentum à meo pastore, & ab alio qui paratus est sacramentum conferre, etsi probabiliter putem, eum in administratione peccaturum.*] PRIMA PARS patet, quia peto rem de se bonam & licitam, quam pastor potest, & debet bene facere; & prætereà utor meo jure petendo ab illo, quod mihi debet: quare nullum est peccatum: quòd ab eo sacramentum exigam. Si tamen alius adesset, qui æquè commodè, & absque peccato, posset mihi sacramentum conferre, tenerer ad illum accedere, non ad pastorem; & secus faciens, peccarem graviter contra charitatem proximi, & contra reverentiam sacramento debitam.

Secunda pars suadetur, quia dum peto sacramentū à ministro exposito, non tam illum induco ad peccatum, quàm ipse se sponte in illud conjicit: quare non pecco, accedendo ad illum, nisi alius adsit minister probus, à quo æquè commodè, & cum non minori fructu sacramentum sumere possim: tunc enim teneor cavere peccatum alterius, cùm id sine ullo meo damno fieri possit. Nec refert, quod interdum possim licitè pecunias mutuò accipere à publico usurario, qui paratus est omnibus petentibus pecuniā dare fœnori; hoc enim tantum verum est, quando deest alius qui usuram non exigat.

Quæres 1. An possim interdum petere sacramentum, a pravo ministro non parato, verbi causa, absolutionem à peccatis in mortis articulo? *Respondeo affirmativè*: tunc enim non teneor vitare ruinam alterius, cum tanto meo damno aut periculo. An autem necessitas satisfaciendi præcepto Ecclesiæ, sit sufficiens causa ad petendum, dubitatur inter authores, quorum alii communiùs affirmant, quia magis teneor ex charitate vitare peccatum proprium, quam alienum: imò addunt aliqui, me posse licitè sacramentum exigere à ministro pravo non parato, quando notabilem quandam utilitatem ex eo me recepturum spero, ut si in solemni festo, ex speciali

devotione peccata confiteri, vel Eucharistiam sumere velim.

Quæres 2. An sacramentum licitè peti possit à ministro excommunicato, aliave censura affecto? *Respondeo 1.* Ex justa causa peti posse à ministro ab Ecclesia tolerato. *Ratio est*, quia ex præcepto Ecclesiæ non teneor vitare quoad usum sacramentorum, ministros toleratos. Dicuntur enim tolerati, quia cum iis licitè possumus communicare in divinis, & humanis. Aliunde verò toleratus potest sine peccato sacramentum administrare, si nimirum petat absolutionem à censura, si potest, aut cum non potest, si proponat quam primum eam petere. Quare nulla ratio est, cur non possim ab eo licitè sacramentum exigere, etsi forte in illius administratione peccaturus sit: & sive ille sit meus Parochus, sive non.

Respondeo 2. In articulo mortis sacramenta baptismi, & pœnitentiæ à ministro non tolerato sumi posse; primùm patet, quia licèt homo salvari possit sine baptismo re suscepto, si nimirum contritus decedat; quia tamen non ita facilè actus veræ contritionis elicitur, Ecclesia permittit ut baptismus in mortis articulo administretur, etiam à non toleratis, propter periculum quod aliàs saluti fidelium immineret. Quod intellige, quando non est copia alterius ministri, & communicatio cum tali ministro non vergit in perniciem suscipientis sacramentum, vel aliorum qui adstant.

Secundum probatur, tum ex Concil. Trident. *sess. 14. cap. 7.* ubi docetur, quoslibet sacerdotes in articulo mortis, posse quoslibet pœnitentes absolvere, à quibusvis peccatis & censuris; tum quia non deest tunc necessitas sufficienter excusans ab observatione præcepti Ecclesiastici, de vitando ministro non tolerato; cùm sacramentum pœnitentiæ sit per se medium ad salutem necessarium, & jure divino præceptum; ac prætereà periculum sit, ne homo sine vera contritione moriatur.

Respon-

Respondeo 3. Maiorem esse difficultatem de Eucharistia, quidam enim putant, eam non posse peti à non tolerato in articulo mortis : alii verò docent oppositum, quia censuræ Ecclesiasticæ feruntur in odium ministri pravi, non autem in detrimentum suscipientis, quem non decet maximo bono privari, ob peccatum alterius. At Eucharistia est necessaria necessitate præcepti divini, quod obligat pro articulo mortis, illiusque sumptio multum juvare potest suscipientem, ad vitanda peccata mortalia, & perseverantiam finalem obtinendam. Quare in eo casu licet Eucharistiam petere à ministro non tolerato.

Nec refert quòd Hermenigildus maluerit mori, quàm sumere Eucharistiam ab Episcopo Arriano: eam enim recusavit ne in hæresi Arriana cum patre consentire videretur, & aliunde non extabat periculum mortis, aut necessitas eam sumendi à tali ministro.

CAPUT VI.

De gratia Sacramentali.

RESOLUTIO I. *Sacramenta novæ legis conferunt gratiam, idque ex opere operato, & immediate.*] PRIMA PARS est de fide, & probatur 1. ex Scriptura *Actor* 2. de baptismo dicitur, baptizetur unu quisque vestrum in remissionem peccatorum: de Confirmatione *Act.* 8. Tunc imponebant manus super illos, & accipiebant Spiritum sanctum. Et sic de aliis. 2. Ex Conciliis Florentino, in decreto Eugenii, & Tridentino *sess.* 7. *can.* 6. & 7. de sacramentis in communi quibus locis statuitur, sacramenta novæ legis, & gratiam continere, & dignè suscipientibus conferre. 3. Ex communi sensu, & traditione Ecclesiæ, quæ semper credidit Christum alligasse gratiam sacramentis: tum ad perfectionem legis Evangelicæ, tum ad nostram utilitatem.

Secunda pars est etiam de fide, fuitque determinata